

*Let's
create*
Norrköping

Hållbarhetsrapport 2017

Norrköping Rådhus AB, 556061-0817

Fastställd av Norrköping Rådhus AB:s styrelse den 23 mars 2018

 norrkoping.se

 facebook.com/Norrkopingskommun

NORRKÖPING

Innehåll

Inledning	3	Fokusområden och indikatorer	18
VD har ordet	4	Våra intressenter	18
Viktiga händelser	5	Väsentlighetsanalys	19
Bolagskoncernen	7	Energieffektivt och förnybara källor	20
Presentation av bolagskoncernen 2017		Norrköping ska bli bäst på avfallssortering	23
Norrköping Rådhus AB	7	God arbetsmiljö - en självklarhet	25
Fastigheter		Etiskt och socialt ansvar	28
Hysesbostäder i Norrköping AB	8	En trovärdig arbetsgivare	30
Norrköping Norrevo Fastigheter AB	9	Våra väsentliga hållbarhetsrisker	31
Norra Stadens Fastighetsutveckling AB	9	Resultatindikatorer	32-35
Infrastruktur			
Norrköping Vatten och Avfall AB	10		
Norrköping Airport AB	11		
Norrköpings Hamn AB	12		
Norrköping Spårvägar AB	13		
Norrköping Parkering AB	13		
Upplevelser och event			
Louis De Geer Konsert och Kongress AB	14		
Upplev Norrköping AB	15		
Norrköping Visualisering AB	16		
Norrköping Science Park AB	17		

Foto: Anders Risenstrand, Crelle, Fotofabriken, Ida Ling Flanagan, Johanna Malm, Kajsa Nilsson, Mattias Lindh, My Isoniemi, Norrköpings Hamn

Grafisk form: Denise Granat

Text: Karin Faxér

Tryck: Linderoths Tryckeri AB

Inledning

Denna rapport är en gemensam Hållbarhetsrapport för hela bolagskoncernen. Med en gemensam rapport lyfts hållbarhetsfrågorna i alla koncernbolag och visar på det arbete som sker för att bidra till en hållbar utveckling i Norrköping. Rapporten visar även på den mångfald av verksamheter som bolagskoncernen bedriver för kommunens invånare där det erbjuds alltifrån bostäder, lokaler, avfallshantering, hamnanläggningar och spårvagns- och flygplatsverksamhet till turistinformation och kulturutbud.

Hållbarhetsrapporten ger inledningsvis en generell beskrivning av bolagskoncernens verksamhet och styrning. Därefter presenteras bolagskoncernens väsentligaste hållbarhetsfrågor för att avslutningsvis redovisa resultatet av bolagskoncernens hållbarhetsindikatorer. Hållbarhetsrapporten är en fristående del av bolagskoncernens årsredovisning. Rapporten, som är ett levande dokument som kontinuerligt ska utvecklas, beskriver den ekologiska och sociala dimensionen av hållbar utveckling medan den ekonomiska dimensionen hanteras i årsredovisningen.

Ett hållbart Norrköping

Norrköpings kommuns Vision är att till 2035 vara en av landets miljöfrämsta kommuner. Kommunen arbetar därför kontinuerligt med att ställa om till ett samhälle som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov, det vill säga en utveckling som tar hänsyn både till den ekonomiska, ekologiska och sociala dimensionen av samhällsutvecklingen.

Globala mål för en hållbar utveckling

Vid en FN-konferens i september 2015 antog världens länder globala mål för en hållbar utveckling, Agenda 2030¹. Agenda 2030 innehåller 17 globala mål och 169 delmål som ska leda mot en fredlig och hållbar framtid. Det är allas vårt ansvar att arbeta för en hållbar utveckling och därför har vi valt att koppla våra hållbarhetsindikatorer till de globala målen. På så vis kan vi tydliggöra hur bolagskoncernens verksamhet bidrar till de globala målen uppfyllelse.

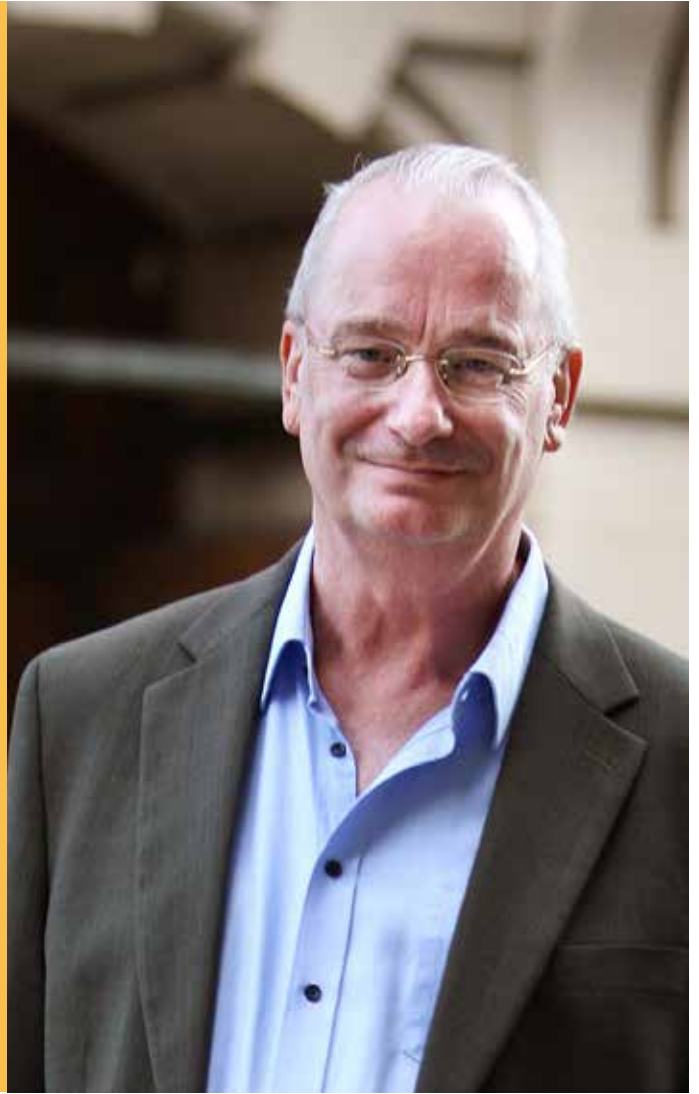

FN:s 17 Globala mål för en hållbar utveckling

¹Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development

”

Hållbarhet handlar ju inte bara om att skapa grön energi, effektiv avfallshantering eller minskade utsläpp. Det handlar också om den sociala biten - att vi ska ta hand om varandra. För vår egen och kommande generationers skull.

VD har ordet

Norrköping är en stad där livskvalitet står i centrum. Vi värnar om vår närmiljö och om varandra, där ett hållbarhetsperspektiv präglar allt vi gör. Hållbarhet handlar ju inte bara om att skapa grön energi, effektiv avfallshantering eller minskade utsläpp. Det handlar också om den sociala biten - att vi ska ta hand om varandra. För vår egen och kommande generationers skull.

Om vi tittar på bolagskoncernen ser vi en positiv trend där hållbarhetsfrågorna lyfts mer och mer. Norrköping expanderar och vi skapar bra förutsättningar i form av energieffektiva och hållbara alternativ i alla branscher. Vi står för många nya spännande hållbarhetsåtgärder. Bland annat med byggstart av Kardonbanan, utveckling av en ny Returpunkt och flytt av hamnverksamheten. Flera av våra nybyggnationer finansieras dessutom via Gröna obligationer.

Genom att hitta nya lösningar på utmaningar vi stått och står inför kan vi ge alla norrköpingsbor chansen att utvecklas i en god miljö. I vardagen kan vi alla göra de små förändringarna som gör stor skillnad i slutändan. Det är ett gemensamt arbete där alla måste dra sitt strå till stacken. Tillsammans skapar vi ett hållbart Norrköping!

Martin Andrae,
Kommundirektör
VD för Norrköping Rådhus AB

Viktiga händelser under året

Portalens verksamhet expanderar

Portalen är en satsning som syftar till att få ut fler människor i egen försörjning. Sedan starten 2011 har drygt 270 personer tagit sig från bidragsberoende till egen försörjning eller egenfinansierad utbildning. Portalens verksamhet tar sin utgångspunkt i den amerikanska utvecklingsteorin Asset Based Community Development, där fokus flyttas från individens problem och brister till hennes kompetenser och förmågor och hur dessa kan nyttjas i syfte att skapa egen försörjning. Verksamheten utgår från de fyra hörnstenarna – närhet, enkelhet, nätverk och ömsesidig nytta. I partnerskapet ingår förutom Hyresbostäder också Svenska kyrkan, Norrköpings kommun, ABF och Marieborgs folkhögskola. Portalens verksamhet har vuxit kraftigt i omfattning under de senaste åren. Både vad gäller antalet deltagare, men också genom olika typer av samarbetsformer. Under 2017 lanserades satsningen #starkaretillsammans som är ett initiativ från Portalen

i syfte att engagera fler företag, organisationer och enskilda Norrköpingsbor i arbetet med att få ut fler människor i egen försörjning. Detta initiativ tar sin utgångspunkt i övertygelsen om att ingen kan göra allt, men alla kan göra något. I nuläget finns samarbetsavtal med Kolmårdens Djurpark, Rotary, IFK Norrköping, Dolphins Basket, Länsförsäkringar Östgöta, Östsvenska Handelskammaren och många fler.

Våren 2017 öppnade Portalen sitt andra kontor. Denna gång i kvarteret Ringdansen i stadsdelen Navestad. Genom denna etablering hoppas vi de närmaste åren kunna hjälpa många boende ut i egen försörjning. Denna etablering innebär också en ökad möjlighet för Portalen att vända sig mot en delvis ny målgrupp – områdets ungdomar.

Turbin omvandlar överskottsgas till el och värme

En gasturbin har installerats vid Slottshagens reningsverk för att ta vara på den energi som försvinner när överproduktionen av rötgas facklas bort. Målet är att all rötgas som produceras skall förädlas till fordonsgas och driva stadens bussar.

Åtgången varierar dock och rötgas med ett energiinnehåll motsvarande cirka 1 GWh facklas bort varje år. Turbinen drivs av överskottsgasen och producerar el och värme som nu kan användas för att driva delar av processen. Mängden gas som facklas har nu minskat med cirka 70% jämfört med tidigare år.

Ny mikrobiologisk process minskar utsläpp av klimatpåverkande gaser

NoVA har sökt och tilldelats pengar från Klimatklivet för ombyggnationer i delar av kväverningsprocessen vid Slottshagens reningsverk. Mängden kväve i spillvattnet reduceras traditionellt med hjälp av bakterier som omvandlar det vattenlösliga kvävet till kvävgas som sedan kan luftas bort. Processen kräver tillsats av syre och kolkällor för att bakterierna ska må bra, det bildas även oönskade biprodukter så som lustgas, en mycket potent växthusgas. För att minska oönskade emissioner samt minska energiåtgången kommer nu en delström av spillvattnet ledas genom en tank med en annan typ av bakterier som inte kräver tillsats av syre och där risken att det bildas t ex lustgas minskar. Anläggningen är under uppstart och effekten kommer utvärderas med emissionsmätningar och provtagningar under 2018/2019.

Visste du att:

Bolagskoncernen har totalt **602 anställda?**

Under året hade Norrköping **595 342 kommersiella övernattningar?** (källa: SCB)

Bolagskoncernen äger **30 spårvagnar** som trafikerar **40 500 meter** spårväg?

Louis de Geer minskar matsvinnet

Under 2017 provade restaurangen på Louis de Geer ett nytt sätt att servera bufféer. Tallrikarna byttes ut till mindre storlekar (halvtallrikar) när det serverades bufféer. Det innebar att matgästerna inte kunde lägga lika mycket mat på tallrikarna utan istället gick flera gånger. Detta ledde till en rejäl minskning av matsvinnet. Även till jul provades ett nytt koncept genom att servera julbuffén vid varje bord i form av sex-portioners bufféer istället för att matgästerna skulle ta maten vid ett större julbuffébord. Även här kunde restaurangen se att matsvinnet minskade.

Augustifesten samverkar med Håll Sverige Rent

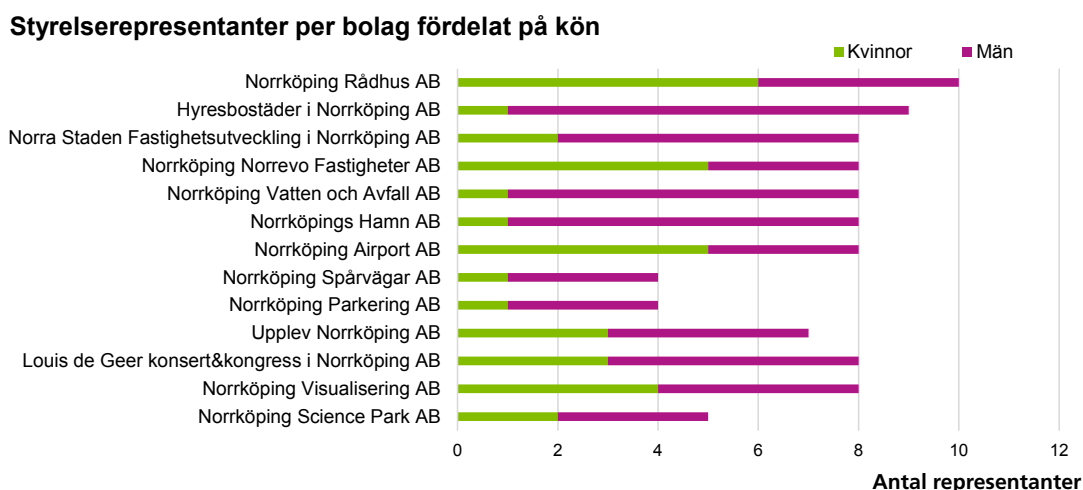
Somaliska föreningen i samarbete med kampanjen Snyggare Tryggare och Upplev Norrköping stod för en fin insats avseende renhållningsarbete under Augustifesten. Snyggare Tryggare uppmärksammades även under Lokusloppis, Trädgårdslust, Nationaldagsfirandet och Bråvallafestivalen.

Under 2017 jobbade Upplev Norrköping aktivt för att inkludera flera föreningar i olika evenemang. Ambitionen är att ytterligare utöka detta arbete för att skapa en inkludering och social samvaro kring Upplevs evenemang. Upplev ser även över inriktningen kring sina evenemang och arbetar aktivt för jämställdhet och tar folkhälsa och en aktiv livsstil i beaktning för framtida evenemang.

Bolagskoncernen

Korta fakta för och presentation av bolagskoncernen 2017

Könsfördelningen i bolagskoncernens styrelser

Bolagskoncernens styrelser representeras av 37% kvinnor och 63% män (totalt 95 ledamöter fördelat på 35 kvinnor och 60 män)

Norrköping Rådhus AB

Norrköping Rådhus AB (NRAB) är sedan 2008 moderbolag i kommunens bolagskoncern. Koncernen består av tolv helägda dotterbolag, varav två har egna underkoncerner. Dotterbolagen är indelade i tre kategorier efter verksamhetsområde:

Fastigheter

- Hyresbostäder i Norrköping AB (Hyresbostäder)
- Norra Stadens Fastighetsutveckling i Norrköping AB (Norra Staden)
- Norrköping Norrevo Fastigheter AB (Norrevo)

Infrastruktur

- Norrköping Vatten och Avfall AB (NoVA)
- Norrköpings Hamn AB (NHAB)
- Norrköping Airport AB (Airport)
- Norrköping Spårvägar AB (NSAB)
- Norrköping Parkering AB (NPAB)

Upplevelser och event

- Upplev Norrköping AB (Upplev)
- Louis De Geer konsert & kongress i Norrköping AB (LDG)
- Norrköping Visualisering AB (NVAB)
- Norrköping Science Park AB (NOSP)

NRAB är helägt av Norrköpings kommun och ansvarar för att leda, styra och samordna dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges antagna styrdokument som exempelvis Vision 2035, övergripande mål, preciseringar, planer och riktlinjer. NRAB har regelbundna dialogmöten med dotterbolagen där man gemensamt arbetar för att uppnå kommunens visioner, mål och värderingar. Dotterbolagen styr sin verksamhet genom affärsplaner och andra styrande dokument inom ramarna för bolagsordning och ägardirektiv. Det sker årliga uppföljningar av ägardirektiv via bolagsstyrningsrapporter samt en kontinuerlig uppföljning av mål genom exempelvis utvärderingar, resultatrapporter, kund- och medarbetarenkäter. Inom ramen för ägardirektiven och bolagsstyrningen görs regelbundna riskanalyser vilka tar upp de väsentligaste riskerna för bolagen. För att minimera dessa risker har särskilda handlingsplaner tagits fram. Tre av bolagen i bolagskoncernen är tillståndspliktiga enligt Miljöbalken och redovisar dessutom årligen utsläppsstatistik till länsstyrelsen. Dessa är NoVA, NHAB och Airport.

Hyresbostäder i Norrköping AB

Hyresbostäder i Norrköping har till uppgift att tillhandahålla, bygga och förvalta bostäder inom Norrköpings kommun. I nuläget finns cirka 10 000 bostäder i form av hyresrätter och det är runt 20 000 Norrköpingsbor som bor och lever i fastigheterna. Förutom bostäder har Hyresbostäder också cirka 80 000 kvm kommersiella lokaler (butiksytor, gemensamma ytor och kontor) samt parkeringsplatser och garage.

Att bo i ett flerfamiljshus betraktas som ett hållbart sätt att bo på jämfört med egna hem. När fler delar på en fastighet anses det vara mer resurseffektivt än om varje familj har ett eget hus. På så vis ses det som en positiv miljöpåverkan redan från start. Fastigheter har dock också en miljöpåverkan kopplat till produktionsledet i form av byggprocessen, byggmaterial och transporter. Genom åren har denna påverkan varierat kraftigt, från storskaligt byggande under 50- 60- och 70-talet till dagens fokus på hus med miljöbyggnad silver som målsättning.

Hyresbostäder har också en påverkan på miljön i det sätt som hyresgästerna bor, lever och verkar i fastigheterna. Beteendet är ofta en stor faktor i hur miljöanpassad man blir, alltifrån användning av vatten, värme och el till transporter och förbrukning av varor. Hyresbostäders målbild är att bli Norrköpings mest

attraktiva bostadsbolag! Det pågår ett flertal initiativ inom hållbarhetsområdet bland annat erbjuds introduktionsvärdar till nya hyresgäster som behöver lite extra hjälp med att bo i lägenhet, den så kallade Hemkunskapen. Portalen är ett annat exempel där det handlar om att få ut människor i egen försörjning. Portalen bedrivs i ett partnerskap med fem andra lokala aktörer och finns på plats både i Hageby och i Ringdansen.

Hyresbostäder ingår i ett samarbete med Eurhonet (European Housing Network), som består av knappt 50 allmännyttiga bostadsföretag i Sverige, England, Frankrike, Italien och Tyskland. Inom samarbetet tas det årligen fram en CSR-rapport (Corporate Social Responsibility) som beskriver och redovisar hållbarhetsarbetet inom fem olika områden; socialt ansvar, samspel med intressenter, miljöansvar, ekonomisk hållbarhet och god arbetsmiljö.

Norrköping Norrevo Fastigheter AB

Norrevo Fastigheter äger och utvecklar några av Norrköpings mest välkända evenemangs- och kulturfastigheter bland annat fastigheterna Louis De Geer konsert & kongress, Konstmuseet och Himmelstalundshallen. Totalt handlar det om runt 80 000 kvadratmeter lokalyta. Norrevo utvecklar och förvaltar dessutom cirka 720 000 kvadratmeter lokaler som ägs av Norrköpings kommun och bolag inom Norrköping Rådhus AB. För att täcka Norrköpings kommuns totala behov av lokaler administrerar bolaget även inhyrning av ytterligare cirka 300 000 kvadratmeter lokaler från andra fastighetsägare. Totalt utvecklar, förvaltar samt administrerar bolaget runt 1 100 000 kvadratmeter lokaler. Lokalerna rymmer i huvudsak kommunens kärnverksamheter, bland annat inom utbildning och omsorg, samt arbetsplatser till en stor del av kommunens 11 000 medarbetare.

Norrevos vision och drivkraft är att skapa förutsättningar för hållbara, trygga och pedagogiska miljöer som ger plats för upplevelser, kreativitet, trivsel och liv. De fastigheter bolaget ansvarar för ska vara lika funktionella och välskötta om tio, tjugo och femtio år. Bolaget lägger ett stort fokus på ett gemensamt miljö- och kvalitetsarbete som ska genomsyra hela verksamheten.

Samtidigt som byggnader ger så många förutsättningar har de en stor miljöpåverkan under sin livscykel. Norrevo använder olika riktlinjer, krav och instruktioner för att om- och nybyggnadsprojekt ska hålla nere sin miljöpåverkan under byggnation, driftsskede och efter rivning. Bland annat innebär det att material som används ska vara miljögranskade och godkända för att minimera risker för människor och miljö. Norrevo arbetar även för att energi ska användas effektivt och vara förnybar.

Norrevo har ett stort ansvar för att bidra till trivsel och välbefinnande hos både medarbetare och kommuninvånare. Fastigheterna ska vara uppskattade platser för möten, utveckling, kunskap och omsorg. Genom att sträva mot långsiktig hållbarhet, där god ekonomi går hand i hand med bolagets utveckling, bygger bolaget ett företag som står för trygghet och stabilitet.

Norra Stadens Fastighetsutveckling AB

Norra Stadens uppdrag är att bidra till en hållbar och effektiv omvandling av stadsdelen Butängen. I nära samarbete med andra fastighetsägare i Butängen är målet att skapa en attraktiv och nutida innerstadsdel med bostäder, arbetsplatser, service och upplevelser med direkt anslutning till Norrköpings nya resecentrum. Det innebär att bolaget tar en aktiv roll i kommunens planarbete med perspektivet att skapa en stadsdel som lever dygnet runt veckans alla dagar. Redan idag äger bolaget fastigheter och kvartermark i området och i uppdraget ingår att förvärva fler fastigheter som är strategiskt viktiga. Detta för att kunna erbjuda fastighetsägare, exploatörer och investerare möjligheter att bygga och etablera sig i den framväxande stadsdelen. Dialog och samverkan är ett viktigt medel för att skapa en levande och attraktiv stadsdel både före, under och efter omvandlingen.

Norrköping Vatten och Avfall AB

Norrköping Vatten och Avfall (NoVA) har tre olika affärsområden:

- dricksvattenproduktion och hantering av dag- och spillvatten inklusive en sidoordnad verksamhet som biogasproduktion,
- bredbandsverksamhet samt
- insamling, transport och återvinning av hushållsavfall.

Inom Affärsområde Vatten ansvarar bolaget för produktion av dricksvatten samt rening av avloppsvatten i form av dag- och spillvatten. Som en biprodukt i avloppsreningsprocessen bildas ett slam som sedan rötas. Vid rötningen bildas biogas som sedan används som fordonsbränsle i kommunens tätortsbussar. Slamresten som blir kvar används som jordförbättringsmedel på åkermark eller täckning av deponier. Det slam som kommer från Slottshagens reningsverk är sedan 2008 certifierat enligt Svensk Vattens certifieringsregler för REVAQ.

På avfallsidan ansvarar bolaget för insamling, transport och behandling av hushållsavfall och jämförligt avfall från alla hushåll och verksamheter i kommunen. I ansvaret innefattas också planering och utveckling av kommunens avfallshantering samt upphandling av de externa tjänster som krävs för uppdragets genomförande.

Förutom brännbart avfall och matavfall från hushållen så omfattas även grovavfall, farligt avfall, elavfall, latrin och flera fraktioner avfall från enskild avloppsrening i begreppet hushållsavfall. Avfallet hämtas vid fastighet eller lämnas av kunderna direkt till någon av bolagets fem returpunkter eller till Samlaren i butik.

Det tredje affärsområdet är bredband där bolaget har i uppdrag att inom Norrköpings kommun på affärsmässiga grunder bygga, äga, upplåta och förvalta såväl stam som spridningsnät avseende fiber för bredband.

Alla tre affärsområdena syftar till att skapa positiva effekter inom hållbarhetsområdet med bland annat produktion av rent dricksvatten, produktion av förnybara drivmedel, källsortering och ökad tillgänglighet. Miljöpåverkan sker dock i form av hög energianvändning vid vattenförflyttningar och användning av kemikalier i vattenreningsprocesserna. Även vid hantering av avfall påverkas miljön negativt genom utsläpp till luft vid insamling, transport och behandling av avfall och utsläpp till mark och vatten vid användning av biogödsel och aska. Avfallsverksamheten ger också upphov till buller och nedskräpning vid transport och hantering av avfall.

Bolagets verksamhetsplan innehåller sex övergripande mål som var för sig har en separat handlingsplan och som följs upp regelbundet på ledningsnivå. De sex handlingsplanerna koordineras av en plankoordinator som även ansvarar för att uppdatera respektive plan vilket bolaget ser som ett levande dokument. De övergripande målen är:

- NoVA ska bli Sveriges bästa avfallsverksamhet enligt Avfall Sveriges ranking
- NoVA ska vara gröna på samtliga punkter i grönt hållbarhetsindex (Svenskt Vattens verktyg)
- NoVA ska uppnå 100% bredbandstäckning i Norrköpings kommun till 2025
- Det ska vara enkelt att vara kund
- NoVA ska minska bolagets klimatpåverkan
- NoVA ska vara en modern och attraktiv arbetsgivare

Norrköping Airport AB

Norrköpings Airport invigdes 1934 och är Sveriges äldsta flygplats för trafikflyg och Östergötlands största med totalt 15 destinationer. Flygplatsens utbud varierar mellan åren och under 2017 erbjöds reguljärflyg till München och Visby samt ett stort antal charterresor både under sommar- och vinterhalvåret. Under sommarsäsongen erbjöds chartertrafik till Cypern, Rhodos, Kreta, Mallorca, Split, Turkiet, Azorerna, Sardinien och Istrien. Vintertid erbjöds chartertrafik till Gran Canaria, Teneriffa och Kap Verde.

Förutom förvaltning, operativ ledning, underhåll och utveckling av flygplatsen, har bolaget även verksamhetsansvaret för den yttre miljön, flygsäkerheten och luftfartsskydd. Den operativa verksamhetens huvudsakliga uppgifter är start- och landningstjänst, räddningstjänst, passagerarservice och säkerhetstjänster. Dessutom ingår lokalförvaltning och parkeringsservice i bolagets uppdrag.

Norrköping flygplats är klassad som en A-anläggning enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 1998:899 då banlängden överskrider 1200 meter. Till beslutet i miljötillståndet hör 12 särskilda villkor som följs upp och rapporteras löpande. Flygplatsen är klassad som riksintresse. Säkerheten för flygplanen påverkar bland annat tillåtna höjder på omgivande bebyggelse.

Verksamheten påverkar miljön genom utsläpp till luft, mark och vatten i form av bland annat trafik till, från och inom flygplatsen, utsläpp från brandövningar, hanteringsförluster vid tankning av flygplan, halkbekämpning av taxibanor och avisning av flygplan. Dessutom orsakar verksamheten störningar i form av buller och generering av avfall inklusive en viss mängd farligt avfall till följd av kemikalieanvändning. Skyddsåtgärder och rutiner för att säkerställa minimal miljöpåverkan finns i Norrköping Airports drifthandbok QOMS samt i flygplatsens drift- och underhållsplaner. Den tillståndspliktiga verksamheten (produktion av start- och landningstjänster) följs upp genom ett separat miljökontrollprogram.

Bolaget har rutiner för inköp, registrering, förvaring och användning av kemikalier. Kemikalieregister finns tillgängligt och uppdateras regelbundet. Vid revidering arbetas det aktivt med vilka produkter som eventuellt bör gallras ur sortimentet utifrån aspekten att de kan ersättas med mindre miljöbelastande kemikalier.

Norrköpings Hamn AB

Norrköpings Hamn AB bedriver hamn-, stuveri och terminalverksamhet inom Norrköpings hamnområde. Det är en fullservicehamn som hanterar en rad olika godsslag som skogs-, stål- och spannmålsprodukter, containers, petroleum och projektlast. Under 2017 anlöpte cirka 1100 fartyg Norrköpings hamn och runt 4 miljoner ton gods hanterades. Verksamhet bedrivs idag i Inre hamnen och Öhmansterminalen samt vid Pampushamnen på Händelö, men stora förändringar är på gång. Då Inre hamnen kommer att omdanas till ett bostadsområde kommer Norrköpings Hamn AB att flytta därifrån och utöka verksamheten vid Öhmansterminalen och Pampushamnen. Genom flytten får bolaget en mer koncentrerad verksamhet och en effektivisering av ytorna. Det innebär framförallt minskade transportavstånd och även en minskning av tung godstrafik genom centrala Norrköping.

Bolagets strävan är att skapa en hållbar hamn, vilket innebär socialt hållbar, miljömässigt hållbar och långsiktigt lönsam. Mål och policyer finns framtagna avseende personal och organisation samt miljö.

Att vara verksamhet inom hamnbranschen innebär att det finns många riskfyllda arbetsmoment. Tillbud, olyckor och riskobservationer registreras och följs kontinuerligt upp för att kunna leda till förbättringar inom området och därmed en säkrare arbetsmiljö.

Då många medarbetare har stillasittande jobb försöker bolaget att arbeta med rotation och rörelse i arbetsvardagen. För att öka medvetenheten kring vikten av rörelse och variation har man under året haft utbildning i ergonomi. Under 2016/2017 har bolagets personal även genomgått utbildning i arbetsmiljö med fokus på både den fysiska och psykosociala/organisatoriska arbetsmiljön. Utbildningen var en del av de mål som bolaget har tagit fram inom psykosocial arbetsmiljö.

Norrköpings Hamn AB vill att medarbetarna känner att de utvecklas i sitt arbete och arbetar därför både med riktade specialistutbildningar och övergripande utbildningsinsatser. Chefer och ledare är viktiga föredömen och förses med kontinuerlig utbildning. Under 2016/2017 genomfördes bland annat en omfattande ledarskapsutbildning för samtliga chefer och arbetsledare.

En hamn av Norrköping hamns storlek medför koncentration av miljöpåverkande transporter till sjöss och på land. Samtidigt har Norrköping ett gynnsamt läge ur ett miljömässigt perspektiv, då staden ligger vid vattnet men inte vid kusten. Det innebär att sjötransporter, med god miljöprestanda per fraktad viktenhet, kan utnyttjas för att komma in i ett hav med god balans i export- och importflödena, och där en mycket stark landinfrastruktur för väg och järnväg möter upp. Bolagets verksamhet påverkar miljön främst genom utsläpp

till luft och vatten samt i form av buller. Dessutom bidrar verksamheten till en indirekt miljöpåverkan genom alla transporter som sker via fartyg, tåg och lastbilar. Genom bolagets kontrollprogram följs kontinuerligt bolagets miljöpåverkan upp. Som en del av bolagets miljömål pågår arbete med att byta ut dieseldrivna hydraulkranar till eldrivna. Under 2017 byttes exempelvis en dieseldriven vikarskran för bulkgoods mot en spårbunden eldriven kran vilket innebar en rejäl minskning av koldioxidutsläppen.

Under 2017 har bygget av Kardonbanan, en elektrifierad järnväg mellan södra stambanan vid Åby och hamnen, påbörjats och kommer att stå klar under 2021. Kardonbanan bidrar till en minskad miljöpåverkan från verksamheten genom att mer gods kommer att fraktas på elektrifierad järnväg istället för som nuvarande järnväg med dieseldrivna tåg och lastbilar. Bibehållen lönsamhet är en förutsättning för de stora investeringar som bolaget står inför med den pågående hamnflytten från de centrala delarna av staden till Händelö samt utbyggnationen av Pampushamnen.

Norrköping Spårvägar AB

Norrköping Spårvägar äger, förvaltar och hyr ut de spårvagnar och anläggningar som behövs för att driva spårbunden trafik i Norrköping. Bolaget bedriver ingen egen verksamhet och har således heller inga anställda, utan hyr endast ut samtliga sina spårvagnar, likrikstarstationer och fastigheten Spårvägen 3 (spårvägsverkstaden) till Norrköpings kommun och Transdev som bedriver spårvägs- och spårvägsverkstadsverksamheten. Spårvagnar hyrs även ut till Stockholms stad. Totalt äger bolaget 30 spårvagnar. Fastigheten förvaltas av Norrevo via ett förvaltningsavtal och miljöfrågorna hanteras genom samma policies, riktlinjer och planer som för Norrevos egen verksamhet.

Norrköping Parkering AB

Norrköping parkering utvecklar och erbjuder parkeringsanläggningar i Norrköpings innerstad. Genom att tillhandahålla platser och byggnader för bilparkering verkar bolaget för att skapa trafiksäkerhet, tillgänglighet och underlättar samtidigt för bostadsbyggande i kommunen. I takt med att staden förtätas och bostäder byggs ökar efterfrågan. Bolaget fungerar som ett komplement till den övriga marknaden avseende parkeringsplatser. Initiativet till en ny parkeringsanläggning kommer från kommunens stadsplaneringsnämnd i samråd med tekniska nämnden. Inte heller NPAB bedriver en egen verksamhet utan hyr endast ut sina två parkeringsanläggningar, en vid Nya Torget och en på Garvaregatan, till Norrköpings kommun och ett par privata aktörer. Även parkeringsanläggningarna förvaltas av Norrevo via ett förvaltningsavtal och miljöfrågorna hanteras genom samma policies, riktlinjer och planer som för Norrevos egen verksamhet.

Louis de Geer Konsert och Kongress AB

Louis De Geer Konsert & Kongress har till uppgift att sälja, marknadsföra och tillsammans med fastighetsägaren utveckla Louis De Geer, Flygeln och Värmekyrkan. Bolaget verkar även för att stärka Norrköping som en attraktiv stad avseende konferenser, kongresser, nöjen och evenemang. Bolaget ska bidra till att ge kommunens invånare och besökare ett brett utbud av upplevelser och aktiviteter och därmed även bidra till en positiv utveckling inom besöksnäringen och tillväxt i kommunen. Bolaget driver även en restaurangverksamhet. Anläggningen har årligen cirka 100 000 konferens- konsert- och restaurangbesökare.

Miljöpåverkan sker framförallt genom varutransporter i den löpande verksamheten, uppvärmning och belysning av lokalerna samt genom det avfall som uppstår i samband med evenemang. Bolaget har också en indirekt miljöpåverkan genom gästernas beteende i lokalen samt hur dessa tar sig till anläggningen.

Anläggningen är certifierad enligt Green Key och bolaget arbetar med ständiga miljöförbättringar exempelvis byts belysning fortlöpande ut mot LED-belysning, termostater som styr uppvärmningen efter väderlek och bokningsgrad är

installerad och bolaget väljer också i första hand miljöcertifierade leverantörer. Restaurangen strävar efter att minimera livsmedlens miljöpåverkan genom att välja bland annat MSC-märkt fisk, en hög andel ekologiska produkter och gärna närproducerat. Kökspersonalen arbetar också aktivt med att minimera matsvinn.

Det avfall som uppstår källsorteras i tretton olika fraktioner både i personalutrymmen och i gästlokalerna. I de publika lokalerna finns information dels om källsorteringen och dels om hur man som gäst kan bidra till en minskad miljöpåverkan. Gästerna rekommenderas också att ta sig till anläggningen på ett hållbart sätt genom tåg i den mån det går och sen när gästerna väl anlänt till Norrköping rekommenderas promenad då anläggningen ligger mycket centralt.

En miljö- och hållbarhetspunkt ligger löpande med på bolagets ledningsgruppsmöten där problemställningar och frågor tas upp kring hur den dagliga verksamheten har fungerat samt hur bolaget ligger till mot de uppsatta målen i Green Key-certifieringen.

Upplev Norrköping AB

Upplev Norrköping är kommunens destinationsbolag med uppdrag att göra Norrköping till en av Sveriges ledande kommuner vad gäller olika typer av evenemang och till en attraktiv ort för turism. Bolaget erbjuder årligen flertalet större arrangemang som exempelvis Where's the music, Norrköping Light Festival, Augustifest och Nyårspromenad. I samverkan med näringslivet och olika organisationer arbetar bolaget även för att få hit större konferenser, kongresser och event som exempelvis mästerskapstävlingar inom diverse olika idrotter.

Bolagets miljöpåverkan sker framförallt vid större arrangemang i form av transporter och evenemangsutrustning. Även besökarnas beteende kan orsaka miljöpåverkan genom exempelvis nedskräpning på evenemangsområdet. Vid medverkan och vid arrangörskap av olika evenemang tar bolaget alltid miljö och sociala aspekter i beaktning, exempelvis samverkade bolaget med Håll Sverige Rent för att minska nedskräpningen både under årets Bråvallafestival och Augustifest. SM-veckan som Norrköping var värdstad för 2016 miljödiplomerades enligt Håll Sverige rents kriterier för miljömärkt event och ambitionen är att öka antalet miljödiplomerade evenemang under kommande år.

Bolaget strävar efter att välja miljöanpassade och närproducerade produkter och jobbar aktivt för att göra medvetna val med minsta möjliga miljöpåverkan. Bolaget verkar också för ett brett utbud av tjänster och evenemang som tillgodoser så många intressen som möjligt. Vid större evenemang genomförs kundundersökningar för att kunna förbättra resultaten och den upplevda kundnöjdheten.

Norrköping Visualisering AB

Norrköping Visualisering driver de publika ytorna med science centerverksamhet på Visualiseringscenter C, med utställningar, domteater med filmer och interaktiva visningar, skol-, lov- och helgaktiviteter i syfte att öka intresset för teknik och naturvetenskap - inte minst bland unga. Bolagets uppdrag syftar till att inspirera till högre studier och höja utbildningsnivån och utgångspunkten för verksamheten är den visualiseringsforskning som bedrivs på centret av Linköpings universitet och RISE. Bolaget bedriver även en restaurang samt erbjuder konferensverksamhet i den publika arenan.

För att verksamheten ska nå så många som möjligt erbjuder bolaget en tillgänglig mötesplats med fri entré till utställningar och generösa öppettider, samt även viss uppsökande verksamhet. Centret tar årligen emot drygt 100 000 besökare, varav cirka 10 000 är skolelever. Ytterligare runt 75 000 personer tar årligen del av centrets verksamhet på andra platser.

Den största miljöpåverkan kommer framförallt från den energianvändning som går åt för science centers tekniska lösningar i form av skärmar, datorer, touchskärmar och projektorer. Även restaurangverksamheten har en viss

miljöpåverkan samt att det sker en indirekt miljöpåverkan genom anläggningens besökare i form av exempelvis uppkomst av avfall.

Restaurangen är KRAV-certifierad och arbetar huvudsakligen med ekologiska och närproducerade produkter. Det avfall som uppkommer både från den interna verksamheten och från besökarnas källsorteras i flertalet fraktioner.

Bolaget hyr idag sina lokaler av fastighetsägaren Akademiska Hus, vilken arbetar aktivt med att se över sin miljöpåverkan i fastighetsbeståndet. Här har bolaget en pågående dialog med fastighetsägaren för att se över vilka åtgärder som ska genomföras för en minskad energianvändning i lokalerna.

Samtlig personal har varit med och formulerat bolagets miljöplan som årligen följs upp. Kontorsverksamheten inom bolaget är certifierat enligt Norrköpings kommuns kriterier för Grönt kontor.

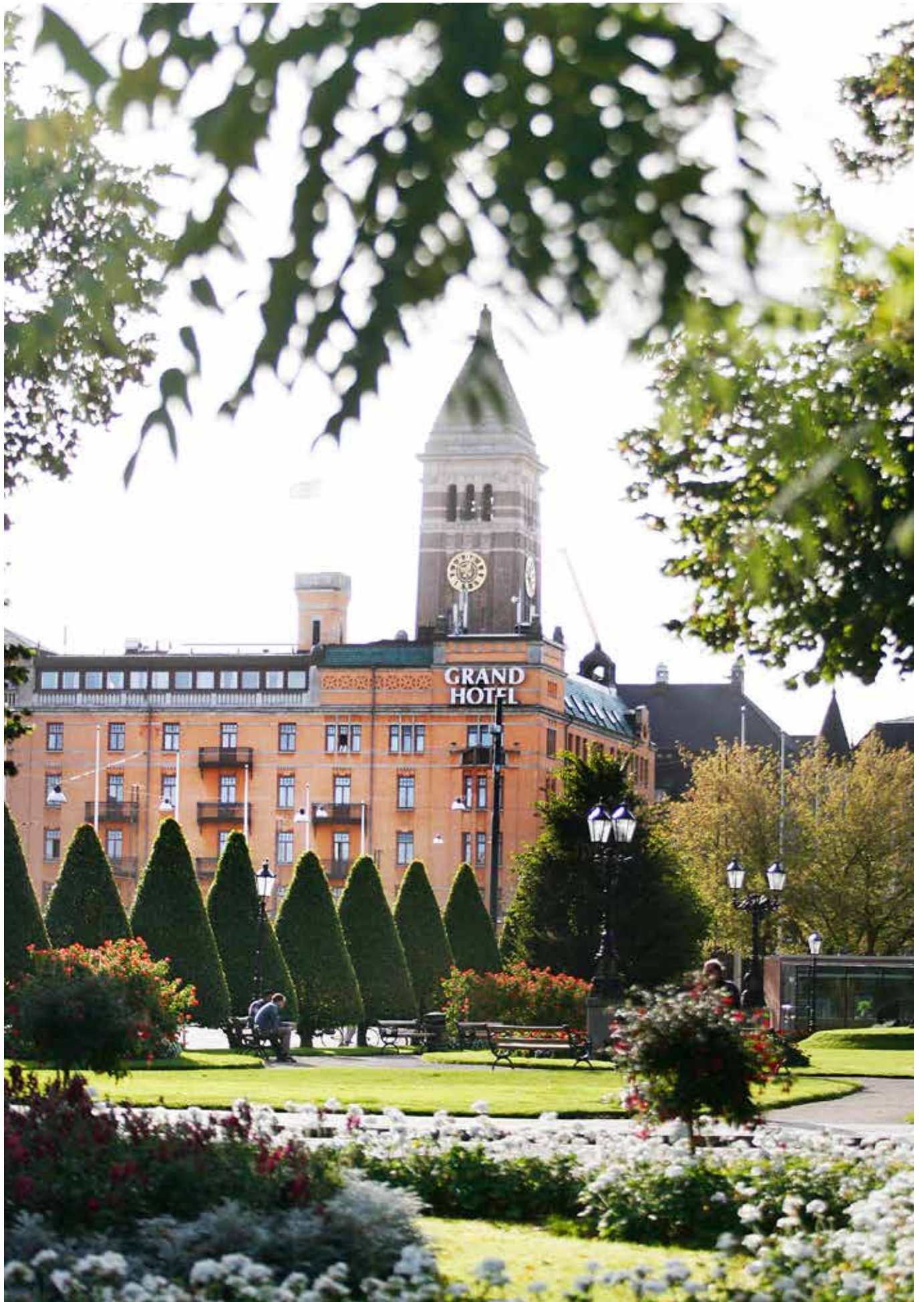

Norrköping Science Park AB

Norrköping Science Parks verksamhet syftar till att främja företagande främst inom verksamheter som bygger på Linköpings universitets forskning inom visualiseringsteknik. På så sätt ska bolaget bidra till att öka nyföretagandet, utveckla näringslivet och skapa tillväxt i kommunen. Det handlar exempelvis om att erbjuda Start Up-utbildningar, skapa mötesplatser för näringsliv, forskning och idégivare, driva olika projekt främst projekt som utlyses av Tillväxtverket och Vinnova samt underlätta för personer som vill starta, utveckla eller etablera företag i kommunen.

Bolaget är lokaliserat i Strykbrädan där det regelbundet erbjuds olika aktiviteter i deras co-working space Coffice i form av exempelvis fredagsfrukost, utbildningar och mötesplats. Den stora företagsparken sträcker sig dock från Visualiseringscenter C till Pronova-huset med totalt ett hundratal olika företag.

Miljöpåverkan är väldigt liten då bolaget endast har sju anställda vilka främst jobbar som konsulter. Miljö och hållbarhet är dock en viktig del i Start Up-utbildningarna som erbjuds där fokus också ligger på att skapa hållbara affärsmodeller.

Fokusområden och indikatorer

Våra intressenter

Bolagskoncernen har ett stort antal intressenter som berörs av respektive bolags verksamhet - alltifrån medarbetare, hyresgäster, leverantörer, myndigheter, samarbetspartners, kunder till norrköpingsbor. Att ha en bra kommunikation med intressenterna är mycket viktigt och inom bolagskoncernen genomförs regelbundna intressentdialoger i form av exempelvis enkätutskick för att mäta hyresgästers, kunders och medarbetares nöjdhet men även kontinuerliga möten med leverantörer. Moderbolaget har också regelbundna ägardialogmöten med dotterbolagen för att kunna utvärdera och utveckla verksamheten. För bolagskoncernen som helhet har de väsentligaste intressenterna identifierats till medarbetare, kunder och leverantörer. Utifrån dessa tre intressenter genomfördes en väsentlighetsanalys under hösten 2017, se avsnitt Väsentlighetsanalys.

Väsentlighetsanalys

För att hitta de väsentligaste fokusområdena för bolagskoncernen genomfördes under hösten 2017 en väsentlighetsanalys i form av en workshop. På workshopen deltog nyckelpersoner från bolagskoncernen. Utifrån tolv i förväg utvalda fokusområden och de väsentligaste intressenterna fick varje bolag göra en bedömning av dels hur viktigt det är för varje intressent att bolaget arbetar med fokusområdet och dels hur stor påverkan bolaget i sig har på fokusområdet. Resultaten slogs sedan samman för att nå fram till de väsentligaste fokusområdena för hela bolagskoncernen, se ovanstående diagram. Eftersom både verksamheten och storleken varierar stort bland koncernens tolv dotterbolag viktades svaren. Fokusområde 1-6, som är mer miljöinriktat, viktades utifrån bolagets omsättning. Fokusområde 7-12, som är mer socialt inriktat, viktades utifrån antal anställda i bolaget. I diagrammet utläses att de väsentligaste fokusområdena (inringade) för hela bolagskoncernen är energianvändning, avfallshantering, utbildning, hälsa och säkerhet, diskriminering och anti-korruption.

Energieffektivt och förnybara energikällor

Att fasa ut fossila energikällor och att använda energin på ett effektivt sätt är viktigt för att minska vår klimatpåverkan. Norrköpings kommun har genom sin Energiplan² satt upp en ambitiös målsättning om att till år 2030 energieffektivisera med 30 procent jämfört med 2005 års nivå och att till år 2030 enbart använda förnybara energikällor. Inom bolagskoncernen sker ett brett arbete för att nå upp till dessa mål.

Hyresbostäder arbetar inom E-koll aktivt med att minska energianvändningen i sina fastigheter både genom fysiska energisparåtgärder som byte av tvättmaskiner och belysning samt genom att inspirera sina hyresgäster till ett mer hållbart beteende. Som hyresgäst kan du bli energiambassadör där du får utbildning inom energi- och miljöområdet för att sedan kunna inspirera dina grannar till ett förändrat beteende.

Norrköping växer i snabb takt och visionen är att Norrköping till 2035 kommer att ha runt 175 000 invånare. Det innebär att det byggs mycket nytt i Norrköping, även inom bolagskoncernen. Det är viktigt att byggnationerna sker på ett hållbart och energieffektivt sätt och både Hyresbostäder, Norrevo och Norra staden har som ambition att nå upp till kriterierna motsvarande Miljöbyggnad Silver³ vid nyproduktion.

I koncernens fastigheter mäts energieffektivisering i form av energianvändning per kvadratmeter och delas upp på två olika poster – uppvärmning (värme och varmvatten) och elenergi. Det är framförallt Norrevo som äger och förvaltar de flesta av koncernens fastigheter och också mäter energianvändningen i dessa. Hyresbostäder, Norrköpings Hamn, Airport och Norrköping Vatten och Avfall gör dock sina egna uppföljningar av energianvändningen. För Norrköpings Hamn, Airport och Norrköping Vatten och Avfall är verksamheterna så specifika så att mätetalet energianvändning per kvadratmeter inte blir relevant. Istället tittar Norrköpings Hamn på energianvändning per hanterat ton gods, Airport på energianvändning per passagerare och Norrköping Vatten och Avfall mäter energianvändning per kubikmeter producerat dricksvatten respektive renat avloppsvatten.

Uppvärmning av kommunens lokaler sker framförallt med fjärrvärme. Då fjärrvärmens produceras främst av hushållsavfall innehåller det en viss andel fossilt material, främst fossila plaster. Här finns en utmaning att få till en bra bränslemix för att uppnå målet om hundra procent förnybara energikällor. Till viss del installeras solpaneler. Både Hyresbostäder och Norrevo har ett par fastigheter med solpanel men än så länge i ganska sparsam utsträckning.

När det gäller förnybara drivmedel i bolagskoncernens fordon så är vi på god väg. Exempelvis drivs NoVA's sopbilar helt på förnybara drivmedel i form av biogas och HVO. NoVa har även ambitionen att utveckla krav på förnybara drivmedel även för leverantörer i kommande upphandlingar samt att se till att egna resor inom verksamheten sker med fordon som drivs på förnybara drivmedel. Airport påbörjade 2015 en övergång från diesel till HVO i sina fordon och fordonsflottans beräknas kunna köras helt på HVO under 2018. Även NHAB och Hyresbostäder har som ambition att byta ut drivmedlen i sin fordonspark till förnybara drivmedel under de närmsta åren.

²KS 206/1381 303 Energiplan för Norrköpings kommun 2009-2030

³En certifiering av Sweden Green Building Council för byggnader

Koppling till Globala mål

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

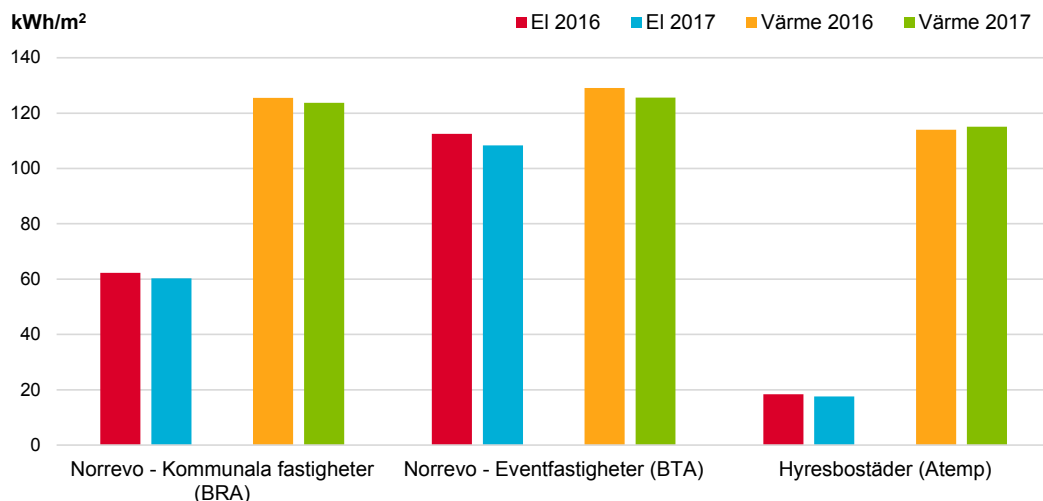
7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

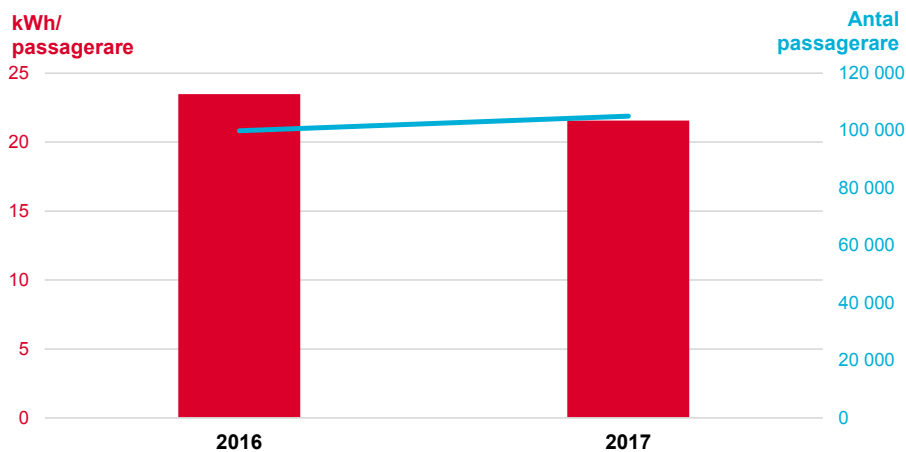
Energianvändning per kvadratmeter

Diagrammen visar energianvändning per kvadratmeter fördelat på el och värme för Hyresbostäder och Norrevo. Norrevo's staplar är i sin tur indelade i två olika poster - Kommunala fastigheter (verksamhetslokaler, NSAB, NPAB, NOSP och inhyrda lokaler) och Eventfastigheter (LDG och Upplev). Då fastighetsytan mäts med olika system är inte mätetalen helt jämförbara mellan aktörerna, däremot är den procentuella förändringen mellan aktörerna jämförbar. Hyresbostäder mäter energianvändning i kWh/m² atemp (summan för invändig area för respektive våningsplan som värms upp till 10 grader C), Norrevo-kommunala

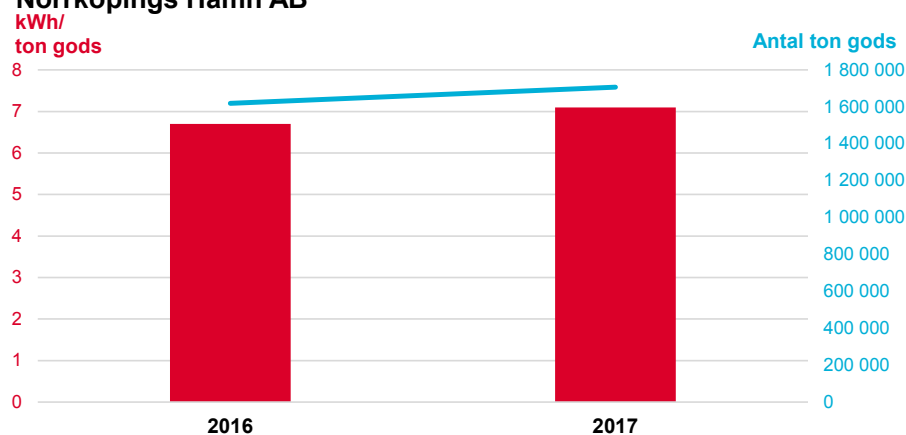
fastigheter mäter i BRA (bruttoarean – summan av alla våningsplans area och begränsas av byggnadsdelarnas utsida) och Norrevo – eventfastigheter mäter i BTA (bruksarea – summan av alla våningsplan och begränsas av byggnadsdelarnas utsida). Förändringen mellan 2016 och 2017 är inte så stor. Jämför man däremot med 2005 års mätetal har både Norrevo och Hyresbostäder effektiviserat med mellan 19-26%.

Energianvändning per passagerare, Airport

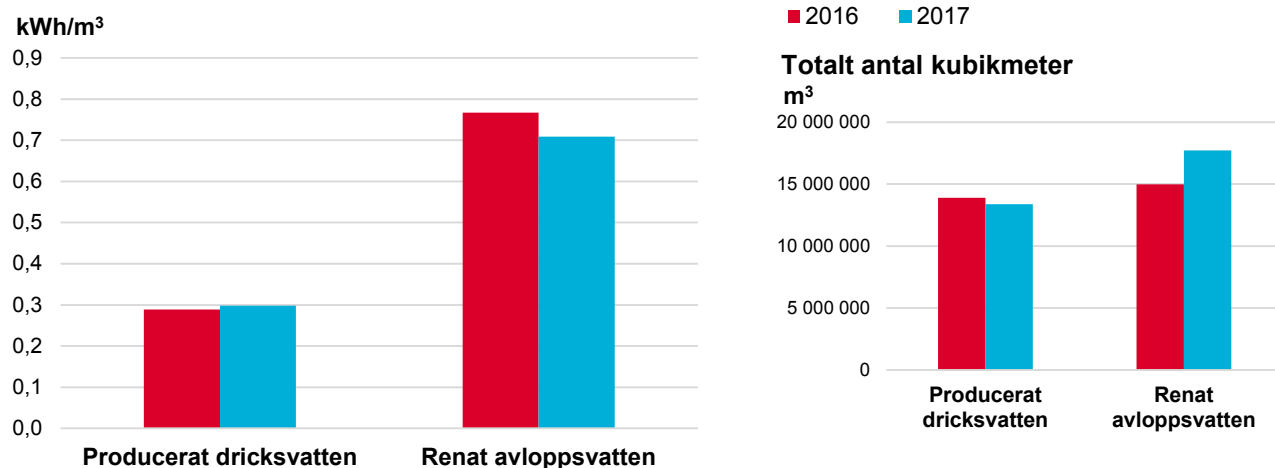
Energianvändning per passagerare, Airport; Energianvändning per passagerare samt totalt antal passagerare 2016, 2017. Energianvändningen har minskat mellan 2016 och 2017 samtidigt som passagerarantalet har ökat vilket innebär att energianvändningen per passagerare totalt minskat.

Energianvändning per ton gods, Norrköpings Hamn AB

Energianvändning per ton hanterat gods samt totalt antal ton hanterat gods, Norrköpings Hamn, 2016, 2017. Mängden hanterat gods har ökat mellan 2016 och 2017. Även energianvändningen per hanterat ton gods har ökat något under 2017.

Energianvändning per kubikmeter vatten, NoVA

Energianvändning per kubikmeter dricksvatten respektive renat avloppsvatten samt totalt antal kubikmeter hanterat vatten, NoVA 2016, 2017. 2017 installerades en gasturbin på Slottshagens reningsverk, vilken tar hand om tidigare avfacklad gas. Detta ledde till att Slottshagens reningsverk trots ett ökat antal kubikmeter renat avloppsvatten minskade energianvändningen per kubikmeter rejält under 2017.

Norrköping ska bli bäst på avfallssortering

Avfallshanteringen i Norrköping följer Avfallstrappan, ett verktyg som visar på hur kommunen ska prioritera i avfallsarbetet. I första hand ska så lite avfall som möjligt uppkomma. När det väl uppkommit ett avfall ska det återanvändas i så stor utsträckning som möjligt, exempelvis genom secondhand. Därefter ska materialet i avfallet återvinnas. Det handlar exempelvis om förpackningar och komposterbart material som kan användas med en ny funktion. Nästa steg är att återvinna energiinnehållet i avfallet. Det sker genom förbränning som i sin tur skapar fjärrvärme. Först när alla dessa möjligheter har uttömts eller om avfallet ska fasa ut ur kretsloppet bör avfallet läggas på deponi. För varje kliv uppåt på avfallstrappan sparas både energi och andra naturresurser.

Dagens Avfallsplan⁴ har ett övergripande mål om att minska de totala avfallsmängderna men även farligheten på avfallet. En ny avfallsplan är på väg att arbetas fram där smart konsumtion, återanvändning och förebyggande insatser står i fokus. Det planeras även för en ny Returpunkt med större möjligheter till återanvändning och återvinning av avfall. Under 2016-2017 har ett flerfacks-system införts för alla en- och tvåfamiljshus i Norrköping vilket innebär att många norrköpingsbor nu har fått förbättrade möjligheter att bidra till ökad materialåtervinning. Flerfacks-systemet går ut på att hushållet får två kärl med fyra fack vardera där matavfall, pappersförpackningar, tidningar, metallförpackningar, glasförpackningar (färgat och ofärgat), plastförpackningar och brännbart sorteras ut. Dessutom finns en separat box för batterier och glödlampor, det vill säga totalt tio fraktioner. Införandet har lett till att andelen förpackningar i den brännbara fraktionen har minskat, att materialåtervinningen har ökat och att vi därigenom lyckats klättra en bit uppåt i avfallstrappan.

Under 2018 kommer en utvärdering av införandet att genomföras, bland annat genom plockanalyser, som mer konkret kan visa på resultatet av flerfacks-systemet.

Koppling till Globala mål

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

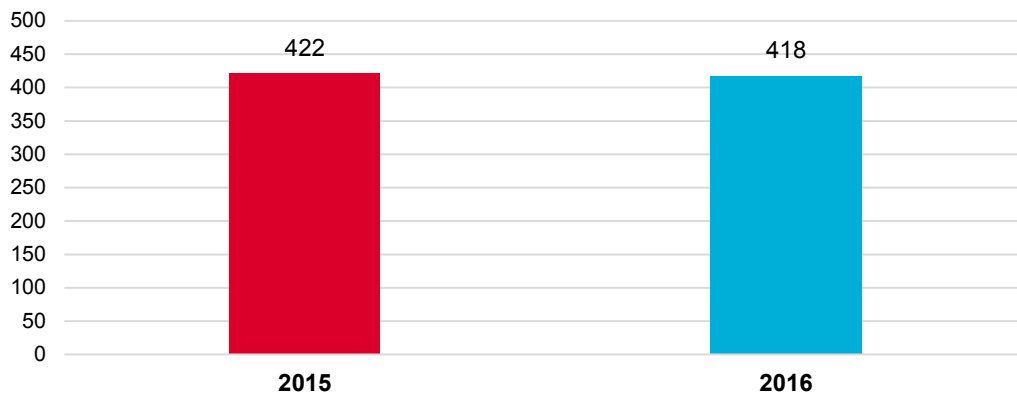
12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

⁴KS 2014/0180 Norrköpings kommuns Avfallsplan 2013

Hushållsavfall i kilo per invånare, Norrköping

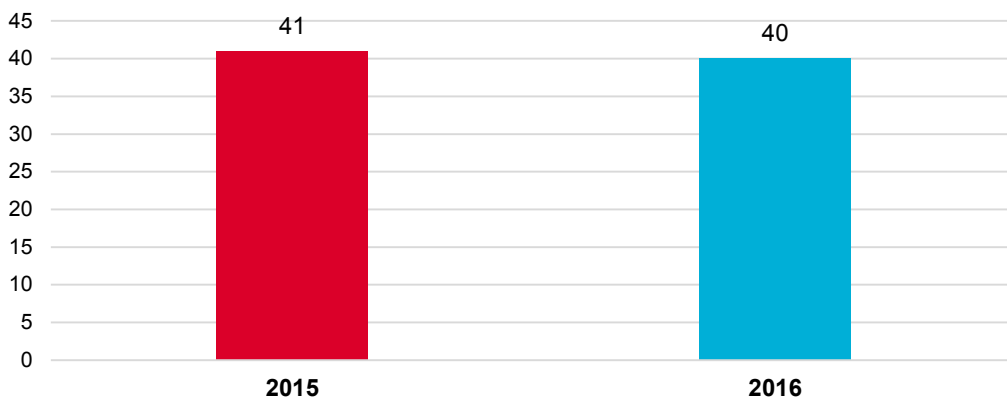
Kg/inv

Total mängd insamlat hushållsavfall i kilo per invånare NoVA, 2015, 2016. Avfallsstatistiken för 2017 är ännu inte tillgänglig därför redovisas istället 2015 och 2016 års statistik, vilken visar att avfallsmängderna per invånare har minskat något mellan 2015 och 2016.

Andel hushållsavfall som materialåtervinns, Norrköping

Andel (%)

Andel av totalmängden insamlat hushållsavfall som materialåtervinns (förpackningar samt komposterbart material) NoVA 2015, 2016. Även här redovisas statistiken för 2015 och 2016 på grund av att 2017 års statistik ännu inte är tillgänglig.

God arbetsmiljö - en självklarhet

För att kunna erbjuda en attraktiv verksamhet till våra kunder är det viktigt med engagerade och kompetenta medarbetare. Även den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön måste vara god med ett förebyggande friskvårdsarbete så att arbetsrelaterade sjukskrivningar och arbetsolyckor undviks. Det är också viktigt att trivas på arbetet, att få utvecklingsmöjligheter och att inte utsättas för diskriminering, kränkningar eller trakasserier i någon form.

Samtliga verksamheter i Norrköpings kommun ska präglas av kommunens värdegrund vilken är respekt, delaktighet och trovärdighet. Enligt kommunens plan för lika rättigheter och möjligheter⁵ ska alla arbeta aktivt för att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Antalet anställda varierar stort i bolagskoncernens tolv dotterbolag – Hyresbostäder har knappt 190 medarbetare medan NSAB, NPAB, Norra Staden och NOSP har inga eller bara ett fåtal medarbetare. Nedan beskrivs ett antal exempel från några av de större bolagen.

Hyresbostäder arbetar efter en värdegrund med ledorden Lyhörd, Attraktiv, Pålitlig och Drivande och har regelbundna medarbetarträffar där förhållningssätt till varandra och till bolagets hyresgäster diskuteras. Bolaget erbjuder även sina medarbetare friskvårdspeng och arrangerar regelbundna friskvårdsaktiviteter. Medarbetarnas kompetens och motivation utvecklas kontinuerligt genom ett antal olika insatser inom exempelvis projekt "motiverade medarbetare". Även övriga koncernbolag erbjuder medarbetarna friskvårdsbidrag som en hälsofrämjande insats.

⁵KS 2018/0112 022 Plan för lika rättigheter och möjligheter

NoVA arbetar också systematiskt med arbetsmiljöfrågan och har under hösten 2017 infört arbetsplatsträffar för att ytterligare stärka medarbetarnas delaktighet. Bolaget genomförde även en kartläggning av den sociala och organisatoriska arbetsmiljön under hösten 2017 för att identifiera hälsofrämjande faktorer samt upptäcka riskfaktorer. Samtliga av bolagets chefer, skyddsombud och fackliga representanter gick under hösten en gemensam arbetsmiljöutbildning via företagshälsovården.

Dessutom genomförde NoVA's chefer ett ledarskapsprogram, även det under hösten, och under våren 2018 kommer bolagets nya chefer att gå samma program för att få en gemensam grund kring ledarskap.

För att skapa ett en ökad trivsel och ett ökat engagemang bland medarbetarna har Airport infört ett coachande ledarskap med tydliga roller med tydligt ansvar och befogenheter. Det innebär att delaktighet och initiativ som bidrar till att utveckla flygplatsen främjas.

Trivseln på arbetet mäts regelbundet inom både Hyresbostäder, NoVA och Norrevo. Hyresbostäder mäter trivsel och motivation (MMI) på en femgradig skala och för 2017 var resultatet för bolaget hela 4,1.

Koppling till Globala mål

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

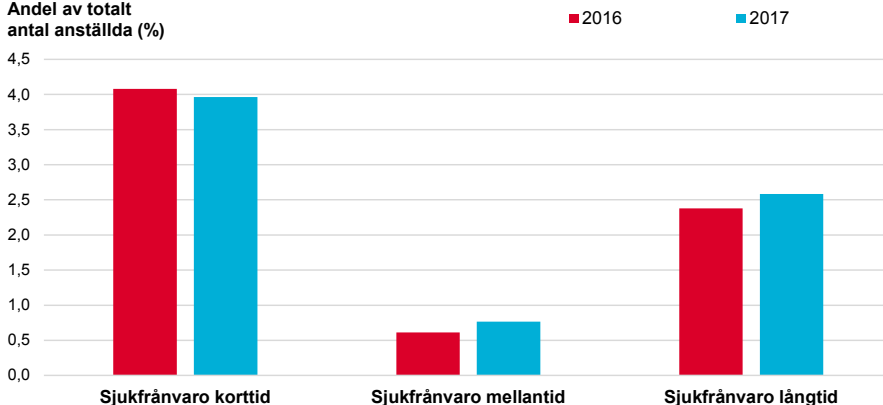
8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

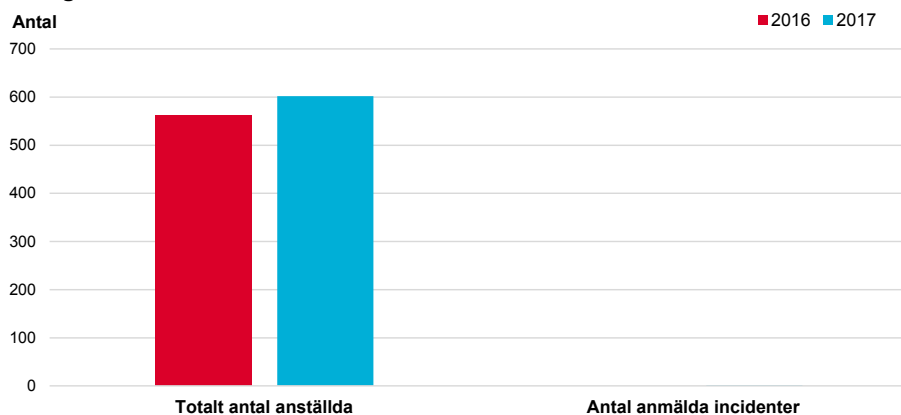
Sjukfrånvaro tillsvidareanställda, totalt bolagskoncernen

Andel av totalt antal anställda (%)

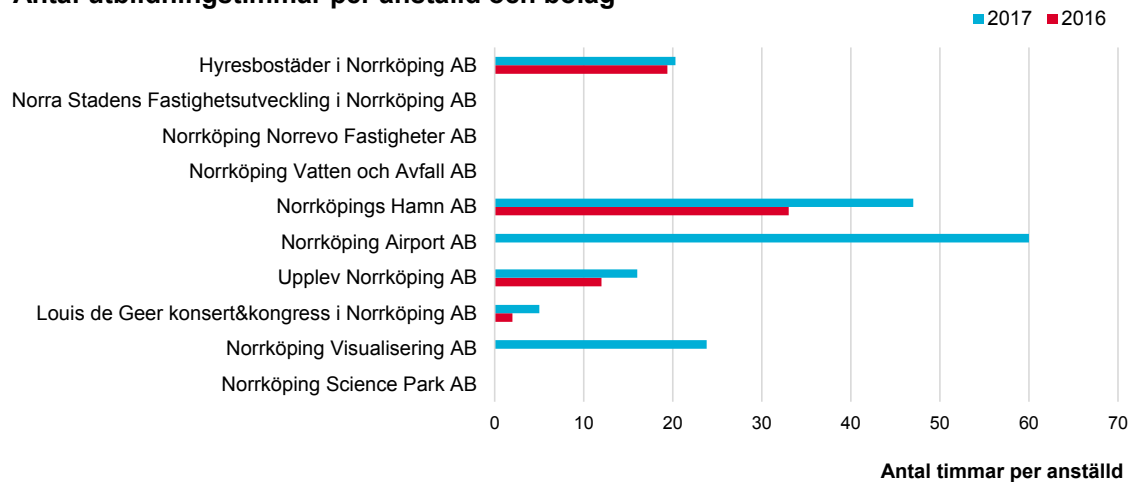
Total andel sjukfrånvaro av totalt antal anställda för bolagskoncernen per år fördelat på kort, mellan och långtids-sjukskrivning 2016, 2017. Korttid= 1-14 dagar, mellantid= 15-60 dagar och långtid= 61 och över. Andelen korttidsfrånvaro minskade något mellan 2016 och 2017, däremot ökade både mellan- och långtidsfrånvaron.

Antal anställda samt antal anmälda incidenter, totalt bolagskoncernen

Antal anställda och totalt antal anmälda incidenter avseende diskriminering per år för bolagskoncernen 2016, 2017. Bolagskoncernen har varit förskonade från anmälda diskrimineringsincidenter under 2016, däremot inträffade en incident under 2017.

Antal utbildningstimmar per anställd och bolag

Totalt antal utbildningstimmar per anställd och år för bolagskoncernen 2016, 2017. Denna indikator är helt ny för de flesta dotterbolag vilket innebär att det inte finns uppgifter att tillgå. Från och med 2018 kommer dock samtliga dotterbolag att följa upp indikatorn.

Etiskt och socialt ansvar

Att ta etiskt och socialt ansvar handlar bland annat om att ta ansvar för att bolagets inköp av varor är producerade på ett schysst sätt där hänsyn tas till mänskliga rättigheter genom exempelvis undvikande av barnarbete och se till att arbetarna har en lön som de kan försörja sig på. Det handlar också om att ta samhällsansvar och främja integration och motverka utanförskap.

Samtliga dotterbolag som har anställda i bolaget tar ett socialt ansvar i form av att erbjuda personer som står långt ifrån arbetsmarknaden praktikplatser. NoVA har dessutom anställt en särskild handledare som coachar och stöttar praktikanterna under deras praktiktid.

Hyresbostäder tar ett stort socialt ansvar genom att exempelvis erbjuda sommararbete till ungdomar som bor i fastighetsbeståndet, stötta idrottsföreningars barn- och ungdomsverksamhet samt regelbundet arrangera olika event i sina bostadsområden. Även bolagen inom Upplevelser och event arbetar aktivt med socialt ansvarstagande genom att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter, hög tillgänglighet för alla och genom att samverka med föreningslivet för en ökad integration.

När det gäller upphandling av varor, tjänster och entreprenörer så är varje dotterbolag sin egen upphandlande enhet men flertalet av de mindre dotterbolagen genomför inga egna upphandlingar utan avropar från de avtal Upphandlingscenter⁶ upphandlat. Norrköpings kommuns Riktlinje för upphandling och inköp⁷ ska följas vid samtliga upphandlingar. När upphandlingar genomförs ställs krav på att leverantören ska följa ILO's åtta kärnkonventioner (International Labour Organization) om mänskliga rättigheter men även krav på att social hänsyn ska tas där det är relevant, genom att exempelvis anställa en person som står långt ifrån arbetsmarknaden eller har en funktionsnedsättning. Kommunen har tagit ett politiskt beslut om att till 2020 ska femtio procent av kommunens tjänsteupphandlingar innehålla sociala krav. Beslutet följs upp årligen genom enkätundersökningar.

⁶Upphandlingscenter Kommunalförbundet Fjärde storstadsregionen

⁷KS 2013/0644 Riktlinje för upphandling och inköp

Koppling till Globala mål

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

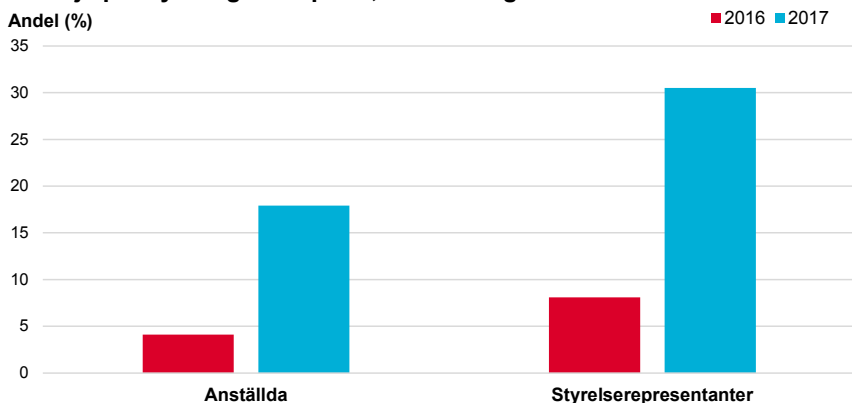
12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

En trovärdig arbetsgivare

Norrköpings kommun ska vara en attraktiv och trovärdig arbetsgivare och säkerställa att det inte uppstår situationer kring mutor, gåvor och korruption. För att undvika dessa situationer har kommunen tagit fram en vägledande riktlinje för hantering av gåvor och andra förmåner⁸ samt använder sig av SKL's vägledning för mutor och jäv⁹. Hyresbostäder har tagit fram en egen Policy för mutor och bestickningar i vilken personalen, ledningen och styrelsen regelbundet ska utbildas. Övriga dotterbolag har hittills saknat rutiner för information till sina anställda och styrelserepresentanter kring korruption. Arbetet har dock påbörjats och flera av dotterbolagen genomförde under hösten informationstillfällen kring korruption och från och med 2018 kommer samtliga medarbetare och styrelserepresentanter inom bolagskoncernen kontinuerligt att få information.

Andel som informerats om organisationens riktlinje/policy kring korruption, totalt bolagskoncernen

Andel anställda och styrelserepresentanter i bolagskoncernen som informerats om organisationens riktlinje/policy kring korruption 2016, 2017

Koppling till Globala mål

16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

⁸ KS 987/2012 003 Vägledande riktlinje för ett gemensamt förhållningssätt avseende hantering av gåvor och andra förmåner inom Norrköpings kommun

⁹ Sveriges Kommuner och Landsting: Om mutor och jäv - en vägledning för offentligt anställda

Väsentliga hållbarhetsrisker

Här nedan beskrivs de väsentligaste riskerna för respektive fokusområde samt de åtgärder som genomförs i bolagskoncernen för att förhindra att riskerna uppstår.

Risk	Riskbeskrivning	Potentiell påverkan	Åtgärd för att minimera risken
Energianvändning	Ineffektiv användning av energi. Användande av fossila energikällor som långsiktigt kan minska i tillgång.	Negativ påverkan på miljön och klimatet. Ökade kostnader.	Hanteras genom Norrköpings kommuns Energiplan. Genomförande av beteendepåverkande åtgärder.
Avfallshantering	Norrköpingsbornas konsumtion ökar vilket leder till ökad förbrukning av naturresurser och energi, ökade utsläpp vid produktion samt ökade avfallsmängder. Orena, (felsorterade), fraktioner ger lägre återvinningsgrad.	Negativ påverkan på miljö och klimat. Minskad materialåtervinning.	Hanteras genom Avfallsplanen. Den nya avfallsplanen sätter större fokus på återanvändning och minskad konsumtion. Genomförande av beteendepåverkande åtgärder.
Utbildning	Medarbetare erbjuds inte möjlighet till utveckling eller utbildning.	Negativ påverkan på medarbetares motivation och välbefinnande. Bolagsmål uppnås inte. Försämrat anseende för bolagskoncernen.	Hanteras genom Norrköpings kommuns Riktlinje för personalpolitik, KS 2016/0940 020.
Hälsa och säkerhet	Bristande säkerhet kan orsaka olyckor och ohälsa på arbetsplatsen. Kan leda till ohälsa och sjukskrivningar.	Ohälsa, sjukfrånvaro och produktionsbortfall. Kan leda till vitesförelägganden och sanktionsavgifter från arbetsmiljöverket.	Lokala rutiner och riktlinjer för hur arbetet utförs på ett säkert sätt. Se till så att rutiner och riktlinjer är kända och tillämpas.
Diskriminering	Diskriminering, trakasserier eller mobbing av medarbetare	Negativ inverkan på medarbetares hälsa och välbefinnande. Legala konsekvenser. Dåligt anseende för bolagskoncernen.	Hanteras genom Norrköpings kommuns värdegrund, Riktlinje för personalpolitik och Plan för lika rättigheter och möjligheter. Alla arbetsgivare ska ha en rutin för hur kränkande särbehandling och diskriminering ska hanteras.
Korruption	Mottagande av en muta, gåva eller en belöning.	Dåligt anseende för bolagskoncernen. Legala konsekvenser.	Hanteras genom Riktlinje för mutor och förmåner, Vägledning om mutor och jäv och genom Policy för mutor och bestickning.

Resultatindikatorer

Energianvändning i kWh, totalt

	2016			2017		
	El	Värme	Totalt	El	Värme	Totalt
Hysesbostäder	17 620 000	109 302 000	126 922 000	16 839 000	110 294 000	127 133 000
Norra Staden	9 117	299 573	308 690	9 020	339 501	348 521
Norrevo	60 113 487	81 127 602	141 241 089	61 365 330	79 020 771	140 386 101
NoVA	13 535 734	13 532 994
Norrköpings Hamn AB	10 925 052	11 953 452
Airport	2 338 751	2 247 159

Energianvändning i kWh per kvadratmeter

	2016			2017		
	El	Värme	Totalt	El	Värme	Totalt
Hysesbostäder	18,37	113,97	132,34	17,6	115,1	132,7
Norrevo kommunala fastigheter	62,3	125,5	181,6	60,3	123,8	174,8
Norrevo eventfastigheter	112,5	129,1	241,6	108,4	125,6	234,0

Energianvändning i kWh per passagerare, Airport

	2016	2017
Energianvändning per passagerare (kWh)	23,48	21,56
Antal passagerare	100 000	105 000

Energianvändning i kWh per hanterat ton gods, Norrköpings Hamn AB

	2016	2017
Energianvändning kWh per hanterat ton gods	6,7	7,1
Antal ton hanterat gods	1 619 469	1 706 582

Energianvändning i kWh per kubikmeter vatten, NoVA

	2016	2017
Producerat dricksvatten	0,289	0,298
Renat avloppsvatten	0,767	0,709
Antal kubikmeter producerat dricksvatten	13 887 453	13 369 693
Antal kubikmeter renat avloppsvatten	14 970 517	17 707 986

Andel förnybar¹⁰ energi i procent

	2016			2017		
	El	Värme	Totalt	El	Värme	Totalt
Hysesbostäder	100	60,0	65,6	100	60,0	65,3
Norra Staden	100	58,1	59,3	100	58,1	59,2
Norrevo	100	58,1	75,9	100	58,6	76,7
NoVA	14	15
Norrköpings Hamn AB	100	100
Airport	57	57

¹⁰Med förnybar energi avses energi från förnybara energikällor som solenergi, vind- och vattenkraft och biobränsle. Fjärrvärme räknas till 60% som förnybart.

Hushållsavfall, Norrköping

	2015	2016
Hushållsavfall, kilo per invånare	422	418
Andel hushållsavfall (%) som materialåtervinnings	41	40

Utbildningstimmar per anställd

Bolag	2016	2017
Hysesbostäder i Norrköping AB	19,4	20,3
Norra Stadens Fastighetsutveckling AB		
Norrköping Norrevo Fastigheter AB		
Norrköping Vatten och Avfall AB		
Norrköpings Hamn AB	33	47
Norrköping Airport AB		60
Upplev Norrköping AB	12	16
Louis de Geer Konsert & Kongress i Norrköping AB	2	5
Norrköping Visualisering AB		23,79
Norrköping Science Park AB		

Andel anställda som fått information om organisationens riktlinje/policy kring korruption, i procent

Bolag	2016	2017
Hysesbostäder i Norrköping AB		
Norra Stadens Fastighetsutveckling AB		
Norrköping Norrevo Fastigheter AB		100
Norrköping Vatten och Avfall AB		
Norrköpings Hamn AB		
Norrköping Airport AB		100
Upplev Norrköping AB		
Louis de Geer Konsert & Kongress i Norrköping AB	100	100
Norrköping Visualisering AB		
Norrköping Science Park AB		
Totalt	4,1	17,9

Andel styrelserepresentanter som fått information om organisationens riktlinje/policy kring korruption, i procent

Bolag	2016	2017
Rådhus AB		
Hysesbostäder i Norrköping AB		100
Norra Stadens Fastighetsutveckling AB		
Norrköping Norrevo Fastigheter AB		
Norrköping Vatten och Avfall AB		
Norrköpings Hamn AB		
Norrköping Airport AB		100
Norrköping Spårvägar AB		100
Norrköping Parkering AB		
Upplev Norrköping AB		
Louis de Geer Konsert & Kongress i Norrköping AB	100	100
Norrköping Visualisering AB		
Norrköping Science Park AB		
Totalt	8,1	30,5

Antal anmälda incidenter för diskriminering i bolagskoncernen

	2016	2017
Totalt antal anställda	562	602
Antal anmälda incidenter	0	1

Källa: Om inget annat anges kommer uppgifterna från respektive dotterbolag

Vision 2035

FRAMTIDSTRO I ETT FÄRGSTARKT NORRKÖPING

År 2035 är Norrköping en av landets främsta miljökommuner med 175 000 invånare. Här har alla barn och ungdomar framtidstro. I en innovativ miljö stimuleras entreprenörskap och näringsliv som med bredd och spets attraherar talanger och studenter. Helt enkelt ett näringsliv och universitet i toppklass.

Här skapar vi livskvalitet genom upplevelser och stolta miljöer. Vi är en ledande kulturstad och Sveriges musikhuvudstad.

Med respekt för stadens själ och med mod och kreativitet skapar vi vårt färgstarka Norrköping tillsammans.